

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Prima Pars Et Prima Secundæ Divi Thomæ Complectvntvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores & praxim spectantes, quæ peculiarem cum
Scholasticis habent connexionem, declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1659

Sect. II. Vtrum Deus cognoscat futura libera in causâ eorum creatâ
completâ: Vbi etiam de certitudine morali.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13718

SECTIO SECUNDA.

Utrum Deus cognoscat futura libera in causa eorum creatâ completâ. Vbi etiam de certitudine morali.

I. In qua modo futuro sciuntur maxima est diffusio.

OSTENDIMUS, Deum per scientiam visionis cognoscere futura contingencia; restat adhuc gravis & multiplex difficultas, in quo hæc medio cognoscat: qua in re, maxima est inter Auctores dissensio: qui, quamvis in eo omnes conveniant, Deum scilicet isthac scire, de modo tamen & medio discrepant.

II. Prima sententia est, cognosci in causis creatis completis.

Prima itaque quorundam sententia est, Deum futura contingencia cognoscere in causis eorum creatis completis. Hæc communis est Thomistarum opinio, passim asserentium, actus liberos cerni posse in causâ proximè ad agendum expeditâ, quæ, inquit, ita istiusmodi effectum continet, talemque cum eo habet connexionem, ut quisquis eam perfectè penetrat, effectum in eâ clarè possit perspicere.

III. Secunda sententia negat posse futura contingencia in causâ ullâ creatâ, quantumvis completâ, cognosci: ita Suarez Opusc. de futuris contingentiis, lib. 1. cap. 3. Erice 1. p. d. 6. cap. 21. Arrubal hic, d. 42. Alarcon 1. p. d. 2. 1. p. d. 2. cap. 7. Tannerus 1. p. Disp. 2. q. 8. dub. 5. n. 8. Arriaga Disp. 20. sect. 3. estque communis nostrorum opinio.

Secunda tamen, & vera sententia negat posse futura contingencia in causâ ullâ creatâ, quantumvis completâ, cognosci: ita Suarez Opusc. de futuris contingentiis, lib. 1. cap. 3. Erice 1. p. d. 6. cap. 21. Arrubal hic, d. 42. Alarcon 1. p. d. 2. 1. p. d. 2. cap. 7. Tannerus 1. p. Disp. 2. q. 8. dub. 5. n. 8. Arriaga Disp. 20. sect. 3. estque communis nostrorum opinio.

IV. Ratio est, quia in causâ liberâ nihil est magis determinatum ad effectum, quam ad negationem effectus.

Ratio est: causa enim secunda libera, voluntas exempli gratiâ, etiam proximè ad operandum disposita, non magis determinatur antecedenter ad unam partem contradictionis, quam ad alteram, ad operationem verbi causâ, quam non operationem: in qua proinde non magis relictus actus, quam negatio actus. Quisquis ergo causam intuetur, nec in illius entitate, nec in alio quocunque principio, per quod in actu primò completur ad agendum; videre potest operationem, cum etiam quibuscumque adjunctis, causa manere debeat libera, & cum toto illo apparatu indifferens ad actum, & actus negationem; nec aliud certò videt, nisi illam posse agere & non agere.

V. Negat S. Thomas effectum liberum cognosci posse in causâ completâ.

Hoc totidem penè verbis docet S. Thomas hic, q. 14. a. 13. corp. Contingens, inquit, ut est in sua causâ, nondum est determinatum ad unum: quia causa contingens se habet ad opposita: & sic contingens non subditur per certitudinem alicui cognitioni. Unde, quicumque cognoscit effectum contingentem in causâ suâ tantum, non habet de eo nisi conjecturalem cognitionem, &c. Hæc ille: nec video quibus verbis clariùs hanc nostram sententiam tradere Sanctus Doctor potuisset.

VI. Dicitur quædam S. Thomæ circa cognitionem futurorum contingentium in causâ declaratur.

Quando verò S. Thomas lib. i. cont. Gen. c. 67. num. 3. ait, sicut ex causâ necessaria sequitur effectus certitudinaliter, ita etiam ex causâ contingentî completâ, si non impediatur, Respondeo primò loqui eum de contingentibus non propriè & strictè liberis, sed de iis quæ casu accidunt, seu de fortuitis. Secundò dici potest, loqui S. Doctorem de effectibus procedentibus à causâ nullo modo impeditâ: non potest autem cognoscere causam nullo modo impeditâ, nisi videat effectum actu ab ea procedere, sicque est cognitio ipsius effectus jam exercitii, seu notitia consequens; posito autem quòd effectus procedat, potest certitudinaliter scire cum procedere. Tertio & præcipuè, dici potest, S. Thomam loqui de iis solum effectibus, qui ideo

contingentes sunt, quia possunt ab extrinseco impediri, alioqui certissimè futuri quia naturales seu necessarii. Si ergo Deus videat causam ex se paratam, & nullum esse impedimentum ab intrinseco, novit certitudinaliter secuturum hic & nunc effectum. Quibus modis explicat S. Thomam Ferrarum in illum locum; tenentque hanc sententiam Capreolus, & alii ex antiquioribus Thomistis.

Maneat ergo, Deum non posse certò cognoscere effectus liberos futuros in causâ eorum creatâ completâ; nec enim cognitio alicujus rei per causam seu in causâ, esse potest certior quàm sit connectio cause cum effectu; cum ergo hæc sit fallibilis in omni causâ liberâ, quippe quæ ita potens est ponere effectum, ut etiam sit potens ponere illius negationem, fallibilis tantum & conjecturalis esse potest in illâ cognitio effectus.

Unde quantumcunque sit antecedenter inclinâtâ voluntas, & moralem etiam fortè connexionem habeat cum effectu, adhuc tamen non potest causare metaphysicam certitudinem effectus, quicquid dicat Granado hic, disp. 4. sect. 4. n. 19. Bellarminus l. 4. de Gratia, c. 15. Becanus, & alii nonnulli; sed Deus solum novit evidenter esse talem moralem connexionem causæ cum effectu. Hoc tamen non est medium sufficiens ad certò cognoscendum, effectum secuturum: aliud enim est certissimè cognoscere causam esse antecedenter inclinâtâ ad producendum illum effectum, ita ut moraliter sit illum productura; aliud, certissimè cognoscere, effectum reipsâ secuturum: licet enim moraliter certum sit, ita futurum, non tamen metaphysicè; unde exponeret se periculo erroris & mentendi, quisquis merè ex hac cognitione iudicaret firmiter, ac diceret, rem absolutè futuram; quo nomine, hoc iudicium Deo repugnat. Adde nec hoc medium esse universale, cum ad multos effectus liberos non hoc modo inclinetur voluntas, nec moralem cum iis habeat connexionem: de iis ergo saltem inquirendum, in quo medio cognoscantur.

VII. Cognitio effectus in causâ non est certior quàm connectio causæ cum effectu.

VIII. Morali connectio cum causâ non creat certitudinem metaphysicam.

Inclinatio antecedens voluntatis non sufficit ad certò cognoscendum effectum.

SECTIO TERTIA.

An cognoscantur futura contingencia ut præsentia Deo ab æterno in æternitate.

HOC ergo responso, ut minùs solido, relicto; alio modo dicunt Thomistæ cognosci futura contingencia à Deo, nempe ut præsentia æternitati, seu in æternitate. Unde aiunt, licet res variæ non existant nunc secundum propriam durationem intrinsecam, seu in hoc nunc durationis propriæ, at verò, inquit, res omnes necessariò existunt in hoc nunc æternitati: cum enim æternitas Dei nullas habeat partes, utpote indivisibilis, & tota simul, quicquid in illâ semel existit, existit in totâ, & consequenter semper sunt in æternitate res, si unquam sunt in illâ: unde, inquit, Antichristus, licet sit futurus, & peccaturus, secundum suam durationem, semper tamen fuit & paccavit in æternitate. Addunt ulceriùs, res omnes, etiam successivas, seu essentialiter sibi succedentes, ut tempus, & durationes, in æternitate esse simul, & consequenter à Deo in suâ æternitate cognosci, cui proinde nihil est futurum, aut præteritum, sed omnia semper præsentia.

Si quis ergo ab iis quarat, utrum hæc propositio sit vera, Dies crastinus, seu, dies iudicii nunc est: distinguunt: si enim particula est denotet durationem propriam dici crastini, falsa, inquit, est propositio;

I. Opinio asserens, res omnes cognosci à Deo ut præsentia in æternitate.

II. Declaratur uberior sententia asserens, futura esse Deo præsentia in æternitate.